

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«27» серпня 2021 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОКПП 1.2.8 КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

факультет Історичний

2021 – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Конфліктологія та теорія переговорів» для студентів за спеціальністю ОПІ «Міжнародні відносини» спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

Розробник:

Трофименко Анастасія Вікторівна, к. політ. н., доцент кафедри політологій та міжнародних відносин

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4	Галузь знань 29 Міжнародні відносини ОПП Міжнародні відносини	Обов'язкова з циклу професійної підготовки	
Модулів – 4	Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		II-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		Семестр	
Презентація		III-й	
Загальна кількість годин: 120		денна заочна	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		32 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		52 год.	74 год.
		Індивідуальне завдання	
20	20		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48 / 72 год.

для заочної форми навчання – 24 / 94 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів із загальною теорією конфлікту як соціального феномену, з поняттями, методами, концепціями теоретичної конфліктології, формування вмінь діагностувати, прогнозувати, регулювати конфлікти, а також вміння позитивно сприймати конфлікт та прагматично його використовувати.

Завдання – вивчення:

- сутності конфліктології як системи знань;
- розвитку конфліктологічної думки;
- загальної теорії конфлікту;
- змісту процесу управління конфліктом;
- переговорів як способу вирішення конфліктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні структурні характеристики конфлікту;
- стилі конфліктної поведінки, стратегії та тактики виходу з конфлікту;
- особливості конфліктів на різних рівнях соціальної системи;
- технології управління конфліктами;
- етапи переговорного процесу, стратегії та тактичні прийоми ведення переговорів.

вміти:

- виявляти причини виникнення конфліктів, визначати ознаки їх проявів, типи, спрямованість та межі розповсюдження;
- проводити діагностику конфліктів;
- обирати адекватний стиль поведінки у конфлікті;
- використовувати технології управління конфліктами;
- правильно використовувати стратегію та тактики ведення переговорів.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України;</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння</p>

	<p>професійної діяльності.</p> <p>ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.</p> <p>СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.</p> <p>СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.</p> <p>СК12. Здатність брати участь в дослідницькому процесі, застосовувати на практиці методи сучасної політичної науки в політологічних дослідженнях;</p> <p>СК15. Здатність визначати детермінанти та специфіку проявів сучасних міжнародних конфліктів, оцінювати їхній вплив на міжнародні відносини, застосовувати отримані знання та навички для їх розв'язання.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.</p> <p>РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.</p> <p>РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.</p> <p>РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.</p> <p>РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.</p> <p>РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні документи.</p>

	<p>PH15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.</p>
--	--

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ КОНФЛІКТУ

- Тема 1. Конфліктологія як сфера наукового знання.
- Тема 2. Історія розвитку конфліктологічної думки.
- Тема 3. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів.
- Тема 4. Основні структурні характеристики конфлікту.
- Тема 5. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення.
- Тема 6. Конфліктна поведінка: поняття, стратегії і тактики.
- Тема 7. Конфлікти на різних рівнях соціальної системи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТОМ

- Тема 8. Процес управління конфліктами.
- Тема 9. Діагностика конфліктів.
- Тема 10. Третя сторона в урегулюванні конфлікту.
- Тема 11. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ

- Тема 12. Особливості сучасних конфліктів та підходи до їх врегулювання.
- Тема 13. Конфлікти на пострадянському просторі: особливості перебігу та перспективи вирішення.
- Тема 14. Сучасні конфлікти в Європі.
- Тема 15. Конфлікти на Близькому Сході та в Азії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	с.р.	інд		л	п	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ КОНФЛІКТУ										
Тема 1. Конфліктологія як сфера наукового знання.	12	2		10		15	1		14	
Тема 2. Історія розвитку конфліктологічної думки.	4	4				2	2			
Тема 3. Поняття, причини, функції та типологія конфліктів.	2	2				1	1			
Тема 4. Основні структурні характеристики конфлікту.	2	2				1	1			
Тема 5. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення.	6	2		4		5	1		4	
Тема 6. Конфліктна поведінка: поняття, стратегії і тактики.	4	4				1	1			
Тема 7. Конфлікти на різних рівнях соціальної системи.	18	4		14		20	2		18	
Разом за змістовим модулем 2	48	20	-	28	-	45	9	-	36	-
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТОМ										
Тема 8. Процес управління конфліктами.	12	4		8		16	2		14	
Тема 9. Діагностика конфліктів.	10	2		8		13	1		12	
Тема 10. Третя сторона в урегулюванні конфлікту.	6	2		4		7	1		6	
Тема 11. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів.	12	4	4	4		7	1		6	
Разом за змістовим модулем 2	40	12	4	24	-	43	5	-	38	-
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СУЧАСНІ МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ										
Тема 13. Особливості сучасних конфліктів та підходи до їх врегулювання.	2		2			2		2		
Тема 14. Конфлікти на пострадянському просторі: особливості перебігу та перспективи вирішення.	4		4			2		2		
Тема 15. Сучасні конфлікти в Європі.	2		2			2		2		
Тема 16. Конфлікти на Близькому Сході та в Азії.	2		2			2		2		
Разом за змістовим модулем 3	12	-	12	-	-	8	-	8	-	-
Модуль 4. Курсова робота										
Курсова робота	20	-	-	-	20	20	-	-	-	20
Усього годин:	120	32	16	52	20	120	16	8	74	20

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва	Мета роботи	Кількість годин (денна / заочна)	Результат навчання (РН) за ОП
1.	<p>Особливості сучасних конфліктів та підходи до їх врегулювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тенденції розвитку конфліктів наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. 2. Прогностичні теорії розвитку людства в дзеркалі конфліктології (С. Хантінгтон, Е. Тоффлер, Ж. Бодрийяр, Г. Кіссінджер, Ф. Фукуяма та інші). 3. Миротворчість та миробудівництво: поняття, сутність, місце в діяльності міжнародних організацій. 4. Гуманітарна інтервенція: поняття та роль у вирішенні конфліктів сучасності. 	Встановлення основних особливостей сучасних конфліктів, зокрема міжнародних, та підходів до їх врегулювання	2/2	РН01 РН02 РН03 РН06 РН07 РН11 РН15
2.	<p>Конфлікти на пострадянському просторі: особливості перебігу та перспективи вирішення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вірменсько-азербайджанський конфлікт навколо Нагірного Карабаху. 2. Основні етапи та особливості грузинсько-абхазького та грузинсько-осетинського конфліктів. 3. Конфлікти на Північному Кавказі: проблема сепаратизму та протидії тероризму. 4. Структура та основні етапи Придністровського конфлікту. 5. Гібридні війни та міжнародні конфлікти: історія питання. 6. Гібридна війна Російської Федерації проти України: кейс Криму та Донбасу. Роль посередництва та перспективи врегулювання. 	Встановлення особливостей перебігу та перспективи вирішення основних конфліктів на пострадянському просторі	4/2	РН01 РН02 РН03 РН06 РН07 РН11 РН15
3.	<p>Сучасні конфлікти в Європі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загострення міжнаціональних відносин в колишніх югославських республіках після 	Розкрити основні особливості сучасних конфліктів на території Європи	2/2	РН01 РН02 РН03 РН06

	<p>розпаду СФРЮ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Боснійський конфлікт: структура, етапи та модель завершення. 3. Збройна конфронтація в Косово. Діагностика сербсько-косовського конфлікту. 4. Аналіз «замороженого» конфлікту на Північному Кіпрі. 5. Прояви сепаратизму в країнах Європи: загальне та відмінне: <ul style="list-style-type: none"> - проблема Північної Ірландії та Шотландії у Великобританії; - проблема Країни Басків та Каталонії в Іспанії; - проблема Корсики у Франції; - проблема Фландрії та Валлонії в Бельгії. 			PH07 PH11 PH15
4.	<p>Конфлікти на Близькому Сході та в Азії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трансформація палестинсько-ізраїльського конфлікту, нові виклики та проблеми. 2. Війни в Афганістані: передумови, етапи, сучасний стан та перспективи. 3. Передумови та основні етапи війн в Іраку (з 2003 р.). 4. Сирійська війна: сторони конфлікту, етапи, можливість посередництва, перспективи врегулювання. 5. Кашмірський конфлікт між Індією та Пакистаном. 6. Особливості стратегії конфліктної поведінки КНР (на прикладі тибетського та тайванського конфліктів). 	Встановлення особливостей конфліктів у найбільш конфліктогенному регіоні світу – на Близькому Сході, аналіз передумов, зародження та еволюції конфліктів, їх впливу на розвитку країн регіону тощо	4/2	PH01 PH02 PH03 PH06 PH07 PH11 PH15
5.	Ділова гра «Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів»	Закріплення студентами на практиці навичок з організації та проведення переговорного процесу, отриманих у рамках лекційного курсу.	4 / 2	PH01 PH02 PH03 PH06 PH07 PH11 PH15
Разом:			16 / 8	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Групові особливості виникнення конфліктів в організації	2	4
2.	Конфліктна взаємодія в процесі нововведень	4	4
3.	Соціально-трудова конфлікти, їх регулювання та вирішення	4	6
4.	Конфлікти при формуванні колективу	4	4
5.	Система управління конфліктами в організації	2	4
6.	Співробітництво при подоланні конфліктів	4	6
7.	Роль керівника в управлінні конфліктами	4	6
8.	Профілактика конфліктів за стратегією управління персоналом	2	4
9.	Управління поведінкою особистості з метою запобігання конфлікту	4	6
10.	Роль конфліктології в розвитку українського суспільства	2	4
11.	Проблема еволюції конфліктів	4	4
12.	Використання методів психології в конфліктології	4	6
13.	Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів	4	6
14.	Ситуаційний метод дослідження конфліктів	4	4
15.	Методи дослідження міжгрупових конфліктів	4	6
	Разом	52	74

7. Індивідуальні завдання

Підготувати презентацію в форматі Power Point на тему "Національні особливості ведення переговорів (держава за вибором студента)". Це завдання можна виконати в групі до трьох осіб.

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; ділова гра; практичні: науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

У освітньому процесі використовуються елементи дистанційного навчання. Усі навчальні матеріали, зокрема робоча програма, методичні вказівки для індивідуальної, практичної та самостійної роботи здобувачів, а також тести для перевірки знань, розміщені на Навчальному порталі МДУ (Moodle): <http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7441>.

У разі необхідності організації викладання дисципліни повністю в дистанційному режимі всі аудиторні заняття проводяться он-лайн з допомогою Google Meet, посилання на електронний кабінет розміщуються на сторінці курсу на Навчальному порталі безпосередньо перед лекцією, практичним заняттям або екзаменом.

9. Засоби оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (аналітичні записки).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Екзаменаційні питання

1. Конфліктологія як галузь наукового знання. Об'єкт, предмет та функції конфліктології. Методи дослідження конфліктології.

2. Знання про конфлікт в період Стародавнього світу, Середньовіччя та епохи Відродження.
3. Конфліктологічні ідеї в соціальних науках XIX – початку XX ст.
4. Сучасні конфліктологічні теорії (Т. Парсонс, Л. Козер, Р. Дарендорф, К. Боулдинг).
5. Поняття, сутність та межі конфлікту.
6. Суб'єктивні та об'єктивні причини виникнення конфлікту.
7. Подвійний характер функцій конфлікту.
8. Рівні прояву та класифікація конфліктів.
9. Структура елементи конфлікту, їх характеристика.
10. Потреби, інтереси та позиції в структурі конфлікту. Луковиця конфлікту.
11. Особистісні елементи конфлікту.
12. Динаміка конфлікту: періоди та їх характеристика.
13. Теорії механізмів виникнення конфліктів (формули «А», «Б», «В»).
14. Конфліктна поведінка: поняття та основні стратегії. Система Томаса-Кілмена. Тактики конфліктної поведінки.
15. Внутрішньоособистісні конфлікти: поняття, причини, види та наслідки.
16. Міжособистісний конфлікт: характеристика та особливості.
17. Специфіка міжгрупового конфлікту, його типи.
18. Конфлікти у різних сферах життєдіяльності (трудовий, сімейний, інноваційний, гендерний, юридичний, релігійний тощо)
19. Політичні конфлікти: поняття, структура та види.
20. Особливості міжнародного конфлікту.
21. Специфіка етнічних конфліктів. Феномен «етнічний ренесанс».
22. Зміст та критерії процесу діагностики конфлікту. Картографічний аналіз конфлікту (Х. Корнелиуса і Ш. Фейра).
23. Процес управління конфліктом: поняття, зміст та принципи.
24. Попередження конфлікту: поняття та зміст.
25. Профілактика та прогнозування конфлікту. Трудності профілактики конфлікту.
26. Методи підтримки співробітництва в процесі попередження конфліктів.
27. Стимулювання конфліктів.
28. Регулювання конфлікту: поняття, етапи, технології.
29. Основні форми завершення конфліктів.
30. Умови та фактори конструктивного вирішення конфліктів.
31. Основні стратегії виходу з конфлікту.
32. Використання методу ПРІСН для вирішення конфлікту.
33. Технології торгу та «відкритої розмови» як основа компромісної стратегії виходу з конфлікту.
34. Метод «принципових переговорів» (Р. Фішер та У. Юрі).
35. Раціонально-інтуїтивна модель оволодіння конфліктною ситуацією (Дж. Гр. Скотт).
36. Технології несилового вирішення сучасних міжнародних конфліктів.
37. Форми участі третьої сторони у вирішенні конфлікту.
38. Тактики третьої сторони при вирішенні конфліктів.
39. Медіація як спосіб вирішення конфліктів: сутність та етапи.
40. Переговори: поняття, сутність, класифікація та функції.
41. Динаміка переговорного процесу: поняття та етапи.
42. Правила ведення переговорів. Психологічні умови успіху на переговорах.

43. «Позиційний торг» та переговори на основі інтересів як стратегії ведення переговорів.
44. Тактичні прийоми веденні переговорів.
45. Тенденції розвитку конфліктів наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.
46. Прогностичні теорії розвитку людства в дзеркалі конфліктології (С. Хантінгтон, Е. Тоффлер, Ж. Бодрійяр, Г. Кіссінджер, Ф. Фукуяма та інші).
47. Миротворчість та миробудівництво: поняття, сутність, місце в діяльності міжнародних організацій.
48. Гуманітарна інтервенція: поняття та роль у вирішенні конфліктів сучасності.
49. Вірменсько-азербайджанський конфлікт навколо Нагірного Карабаху.
50. Основні етапи та особливості грузинсько-абхазького та грузинсько-осетинського конфліктів.
51. Конфлікти на Північному Кавказі: проблема сепаратизму та протидії тероризму.
52. Структура та основні етапи Придністровського конфлікту.
53. Гібридні війни та міжнародні конфлікти: історія питання.
54. Гібридна війна Російської Федерації проти України: кейс Криму та Донбасу. Роль посередництва та перспективи врегулювання.
55. Загострення міжнаціональних відносин в колишніх югославських республіках після розпаду СФРЮ.
56. Боснійський конфлікт: структура, етапи та модель завершення.
57. Збройна конфронтація в Косово. Діагностика сербсько-косовського конфлікту.
58. Аналіз «замороженого» конфлікту на Північному Кіпрі.
59. Прояви сепаратизму в країнах Європи: загальне та відмінне
60. Трансформація палестинсько-ізраїльського конфлікту, нові виклики та проблеми.
61. Передумови та основні етапи Іракської війни (2003 – 2011 рр.)
62. Війни в Афганістані: передумови, етапи, сучасний стан та перспективи.
63. Сирійська війна: структура конфлікту, етапи, можливість посередництва, перспективи врегулювання.
64. Кашмірський конфлікт між Індією та Пакистаном.
65. Особливості стратегії конфліктної поведінки КНР (на прикладі тибетського конфлікту).
66. Особливості стратегії конфліктної поведінки КНР (на прикладі тайванського конфлікту).

10. Критерії оцінювання

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких

	питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Семинарські заняття	
0-2 бали	- відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми; - фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
3 бали	- демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
4 бали	- демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань;
5 балів	- самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.
Самостійна робота здобувача освіти	
0-3 бали	- відмова від відповіді на запитання за змістом теми; - фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
4 бали	- демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
5 балів	- демонстрація глибоких, міцних знань; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Критерії оцінювання	
	Min/max

Рівень теоретичної підготовки	0,5/5
Глибина та аргументація дослідження	0,5/7
Опанування окремими інструментами аналізу	0,5/3
Якість демонстраційних матеріалів	0,5/3
Оформлення	0,5/2
Загальна оцінка	2,5/20

(0-50)	Критерії оцінювання підсумкового екзамену
45-50	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
30-45	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
15-30	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
5-15	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1-5	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.
0	- відсутність на екзамені з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Лекційні заняття	32		
Самостійна робота	52		
Семінарські заняття	16		30
Презентація	10		10
МКР			10
Екзамен			50
Підсумок	120	5	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Викладання дисципліни (проведення лекцій і семінарських занять) передбачає аудиторію з мультимедійною дошкою або проектором.

За умов дистанційного навчання – персональні комп'ютери з пакетом Microsoft Office, з доступом до Навчального порталу МДУ.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Акулов С. Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичних конфліктів // Політичний менеджмент. 2005. № 2. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8765/16-akulov.pdf?sequence=1>.
2. Андреева Г. М. Психология социального познания: учеб. пособие. [3-е изд., перераб. и доп.] М. : Аспект Пресс, 2005. 302 с.
3. Анникова В.А., Радусинович М. Этнические конфликты на территории бывшей Югославии // Вестник РУДН. 2015. № 4. Том 15. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/etnicheskie-konflikty-na-territorii-byvshey-yugoslavii>.
4. Анцупов А. Я., Шипилов Ф.И. Конфликтология: Учеб. для вузов. М.: ЮНИТИ, 2001. 551 с.
5. Анцупов А. Л., Малышев А. А. Введение в конфликтологию. К. : МАУП, 1996. 103 с.
1. Артюх В. Туман «гібридної війни»: чому шкідливо мислити гібридно // Спільне. №10. 2016: Війна і націоналізм. URL: <https://commons.com.ua/ru/tuman-gibridnoyi-vijni-chomu-shkidlivo-misliti-gibridno/>
6. Байер О.О. Життєві кризи особистості: навчальний посібник. Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 244 с.
7. Бандурка А. М. Конфликтология: Учеб. пособ. Харьков: Фортуна-Пресс, 1997. 355 с.
2. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфликтология: Учеб. Пособие для вузов. Харьков: Ун-т внутр. Дел, 1997. 356 с.
8. Берлач А.І., Кондрюкова В.В. Конфліктологія: Навч. посіб. для дист. навч. К.: Університет “Україна”, 2007. 217 с.
9. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. СПб.; М. : «Университетская книга» АСТ, 1998.
10. Бжезинский З. Великая шахматная доска. М.: Международные отношения, 1998. 256 с.
11. Бiryukov Е. Этапы и инструменты внешней политики США на Ближнем Востоке. URL: <https://mgimo.ru/upload/iblock/d07/biryukov.pdf>.
12. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структуры. Перевод на русский язык: Е. А. Самарская. — М., 2006. URL: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/3464>.
13. Бондар О. М. Деякі конфліктологічні аспекти дій російської влади на Північному Кавказі // Актуальні проблеми політики. 2013. Вип. 48. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1973/Bondar.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
14. Бузаров А. Кавказский узел: какими будут последствия конфликта в Нагорном Карабахе// РБК-Україна. 2016. URL: <https://daily.rbc.ua/rus/show/kavkazskiy-uzel-kakimi-budut-posledstviya-1459761485.html>.
3. Букреева Т. Н. Анализ основных причин возникновения международных конфликтов // Молодой ученый. 2015. № 22. С. 358-359. URL: <https://moluch.ru/archive/102/23152/>
15. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості. Курс лекцій: навчальний посібник. НПУ імені М.П. Драгоманова. Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 110 с.
16. Булумбаев О.Р. Проблема сепаратизма в современной Европе // Вестник КарГУ. 2016. URL: <https://articlekz.com/article/15535>.

17. Бутрос Гали Б. Повестка дня для мира. Превентивная дипломатия, миротворчество и поддержание мира: Доклад Генерального секретаря ООН // Нью-Йорк, 1992.
18. Васильев В. Движение за независимость Шотландии URL: http://www.intelros.ru/pdf/svobodnaya_misl/2014_05/12.pdf.
19. Вашенко І. В. та ін. Загальна конфліктологія: Навч. посібн. / Заг. ред. І. В. Вашенко, С. П. Пренка. [2-ге вид.] Х. : Оригінал, 2001. 384 с.
20. Веремеева Т. Кашмірський конфлікт: інтрига нової влади Пакистану. URL: <http://marker.ua/ua/novosti-v-mire/5003-kashmirskij-konflikt-intriga-novoyi-vladi-pakistanu>.
21. Веселов А. Ирак: новый фронт гражданской войны? URL: <https://www.fondsk.ru/news/2017/10/18/irak-novyj-front-grazhdanskoj-vojny-44864.html>.
22. Виведення військ РФ з Придністров'я: умови Москви і ризики для України. URL: <http://neweurope.org.ua/media-post/vyvedennya-vijsk-rf-z-prydnistrov-ya-umovy-moskvy-i-ryzky-dlya-ukrainy/>
23. Війна в Сирії може увійти у свою останню і найнебезпечнішу фазу – ЗМІ // Європейська правда. 2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/08/10/7085470>.
24. Ворожейкин И. Е., Кибанов А. Я., Захаров Д. К. Конфликтология: Учебник. М.: ИНФРА-М, 2003. 240 с.
25. Гац А. Косовський конфлікт: історія та сучасність. URL: https://eprints.oa.edu.ua/2302/1/Hats_NZ_stud_Vyp-3_turyzm.pdf.
26. Герега К. Международные конфликты в современном мире: виды и особенности // Закон и жизнь. 2010. № 6. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2010/6/08.pdf>
27. Гладченко І. А. Локальні конфлікти у Придністров'ї та на Сході України: порівняльна характеристика // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2015. вип. 44, том 2. URL: http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/44/4_2.pdf.
28. Глуховський М. Невизнані Придністров'я, Абхазія і Південна Осетія. Уроки для України URL: <https://glavcom.ua/interviews/neviznani-pridnistrovya-abhaziya-i-pivden-na-osetiya-uroki-dlya-ukrajini-411850.html>.
29. Гришина Н. В. Психология конфликта. СПб. : Питер, 2002.
30. Громова О. Н. Конфликтология: Курс лекций. М. : ЭКМОС, 2000.
31. Данилюк К. Російсько-грузинська війна 2008 р.: реакція світової спільноти та геополітичні наслідки. URL: https://eprints.oa.edu.ua/2303/1/Danyliuk_NZ_stud_Vyp-3_turyzm.pdf.
32. Дарендорф Р. Современный социальный конфликт. Очерки политики свободы. М. : РПЭ, 2002. 288 с.
33. Дацюк О., Безп'ятчук Ж. Річниця війни в Сирії: 10 підсумків про «глобальне поле бою». URL: <https://hromadske.ua/posts/richnytsia-viiny-v-syrii-10-rechei-pro-hlobalne-pole-boiu>.
34. Демещук А. Косово: старі рани та урок для України // Укрінформ. 2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2537243-kosovo-stari-rani-ta-urok-dla-ukraini.html>.
35. Дзвінчук Д. Конфлікти та способи їх подолання // Віче. 1999. № 5. С. 11-16.
36. Дмитриев А. В. Конфликтология: Учебное пособие. М. : Гардарики, 2002. 320 с.
37. Долгополый С.Ю. Международные конфликты XXI столетия: какими они будут? // Актуальные проблемы современных международных отношений. 2014. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/mezhdunarodnye-konflikty-xxi-stoletiya-kakimi-oni-budut>.
38. Дугин А. Фукуяма и не конец истории. URL: <https://www.geopolitica.ru/article/fukuyama-i-ne-konec-istorii>.
4. Смеляненко Л.М., Петюх В.М., Торгова Л.В., Гриненко А.М. Конфліктологія: Навч. Посіб. / За заг. ред. В.М. Петюха, Л.В. Торгової. К. : КНЕУ, 2003. 315 с.
39. Смеляненко Л.М., Петюх В.М., Торгова Л.В., Гриненко А.М. Конфліктологія: Навч. посіб. / За заг. ред. В.М.Петюха, Л.В.Торгової. К.: КНЕУ, 2003. 315 с.
40. Єрмоленко Д. Придністровський конфлікт у міжнародних відносинах: витоки, сучасний стан та перспективи розв'язання // Віче. №6. 2009. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/1377>.

5. Жеребецький Є. Нагірний Карабах: український урок закавказького конфлікту // Незалежний культурологічний часопис. 2016. URL: http://www.ji-magazine.lviv.ua/2016/Zherebeckyj_Nahirnyj_Karabah.htm.
41. Заїка В.М. Особливості трансформації особистості людини в ході вирішення життєвої кризи. (Вид. 3-є, доп.). Полтава, 2013. 100 с.
42. Звездова О. О. Україна у вирішенні Придністровського конфлікту на сучасному етапі. URL: <http://politics.chdu.edu.ua/article/viewFile/76253/71802>.
43. Здоровега М. Проблема легітимності гуманітарних інтервенцій у сучасних міжнародних відносинах // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Вип. 27. 2015. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/28413/1/017-102-107.pdf>.
6. Здравомыслов А. Г. Социология конфликта. М. : Аспект Пресс, 1996.
44. Зінчина О.Б. Конфліктологія: Навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2007. 164 с.
45. Зозуля А. Етноконфесійні та політико-правові аспекти кризи в Косово // Науковий вісник ужгородського університету. Серія : Політологія, Соціологія, Філософія. Випуск 15. 2010. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>.
46. Ивановский С. Вооружённый конфликт в Боснии и Герцеговине URL: <http://www.coldwar.ru/conflicts/yugoslaviya/bosnia.php>.
47. Ильющенко А. Не Каталонией единой: Самые известные случаи сепаратизма в Европе. URL: <https://112.ua/mir/ne-kataloniyey-edinoy-samye-izvestnye-sluchai-separatizma-v-evrope-414245.html>.
48. Іщенко Н. Невідомі подробиці про боснійський конфлікт. URL: <https://glavcom.ua/columns/nataliicshenko/nevidomi-podrobici-pro-bosniyskiy-konflikt-443200.html>.
49. Каганець О. Тибет і Китай: півстоліття протистояння. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planeti/tibet-i-kitay-pivstolittya-protistoyannya>.
50. Калениченко-Мухоморова Т. Заморожений конфлікт. 20 років після війни в Югославії. URL: https://risu.org.ua/ua/index/exclusive/events_people/59149.
51. Капітоненко М.Г. Відповідно до силового потенціалу. Форми міжнародних конфліктів: порівняльний аналіз // Політика і час. №5. К., 2003. С. 31 — 38.
52. Капітоненко М.Г. Системний підхід в дослідженні міжнародного конфлікту // Дослідження світової політики. Вип. 20. К. : ІСЕМВ НАНУ, 2002. С. 186-194.
53. Капітоненко М.Г. Традиційні міждержавні та внутрішні конфлікти в постбіполярній системі міжнародних відносин // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 36, част. 2. К. : ІМВ, 2002. С. 37 — 43.
54. Карпец А. Передчуття світової війни. Іран в Сирії – війна з усіма і підтримка Асада до останньої краплі крові. URL: <https://enovosty.com/uk/politika-ukr/full/1210-iran-v-sirii-vijna-z-usima-i-pidtrimka-asada-do-ostannoii-krapli-krovi>.
55. Киссинджер Г. Дипломатия // АСТ, 2018. URL: http://loveread.ec/view_global.php?id=71146
56. Ключев К.Г. Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання військово-політичних конфліктів // Молодий вчений. № 10 (37). 2016. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/10/29.pdf>.
57. Ковальчук О. Криваві конфлікти, до яких призводило проголошення незалежності URL: <http://mortal.org.ua/article/313-krivav-konflkti-do-yakih-prizvodilo-progoloshennya-nezalezhnost.html>.
58. Ковтун О.Ю. Миротворча діяльність ООН у XXI столітті // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 96 (Частина I), 2011. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/749/706>.
59. Козер Л. Функции социального конфликта. М. : Идея-Пресс, 2000. 205 с.
60. Комарова Л.В. Эволюция миротворчих механизмов ООН на межі XX-XXI ст. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4941.html>.
61. Конфліктологія: навч. посіб. / Л.М.Герасіна, М.П.Требін, В.Д.Воднік та ін. Х.: Право, 2012. 128 с.

7. Конфліктологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл./ За ред. проф. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. Харків : Право, 2002. 256 с.
8. Конфліктологія: підручник. [С.Д.Скулиш, С.А.Кузьмін, О.Р.Охременко, О.В.Шамара]. К.: Видавничий дім «Артек», 2015. 362 с.
62. Коппель О. Конфлікт шести десятиліть. Еволюція близькосхідного конфлікту у світлі його впливу на систему регіональної безпеки // Віче: Журнал Верховної Ради України / гол. ред. С. Писаренко. К.: Верховна Рада України, 2009. №7. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/1392>.
63. Корнелиус Х. Выиграть может каждый / Х. Корнелиус, Ш.Фэйр. М. : Стрингер, 1992. 215 с.
64. Косов Ю.В. Мировая политика и международные отношения. 2012. URL: <https://textbooks.studio/uchebnik-mejdunarodnie-otnosheniya/102-blijnevostochnyiy-konflikt-predposylki.html>.
65. Косолапов Н.А. Конфликты постсоветского пространства и современная конфликтология. // Мировая экономика и международные отношения. 1995. № 10 — с. 5 — 17.
66. Кохак Т. На межі миру: як живе самопроголошена Нагірно-Карабаська Республіка // Громадське. 2016. URL: <https://hromadske.ua/posts/na-mezhi-myru-iak-zhyve-samoproholoshena-nahirno-karabakhska-respublika>.
67. Коцур В.В. Конфлікти на пострадянському просторі: уроки для України. URL: <http://intkonf.org/kotsur-vv-konflikti-na-postradyanskomu-prostori-uroki-dlya-ukrayini/>
68. Кравченко В. Що важливо знати про конфлікт у Сирії. URL: <https://dt.ua/international/scho-vazhlivo-znati-pro-konflikt-u-sirii-.html>.
69. Крисенко Д.С. Ірак у системі зовнішньої політики США (2003-2006): від гуманітарної інтервенції до спроб мирної розбудови держави // МАГІСТЕРІУМ. Випуск 28. 2007. С. 59 – 62. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14335/Krysenko_Irak_u_systemi_zovnishn oi_polityky_SShA.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
70. Кулаков А.А. Сутність переговорного процесу в контексті сирійського питання URL: <http://vmv.kyumu.edu.ua/v/p06/kulakov.pdf>.
71. Кулик В. Боротьба за Придністров'я: специфічна гра Молдови // УНІАН. 2017. URL: <https://www.unian.ua/politics/2045776-borotba-za-pridnistrovya-spetsifichna-gra-moldovi.html>.
72. Куса І. Близький Схід 2018: конфронтація чи деескалація // Український інститут майбутнього, "Хвиля". URL: <http://hvylya.net/special-projects/ukrainian-institute-future/blizkiy-shid-2018-konfrontatsiya-chi-deeskalatsiya.html>.
73. Кушнірук Б. Російсько-грузинська війна: причини та наслідки // УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/politics/138458-rosiysko-gruzinska-viyna-prichini-ta-naslidki.html>
- Пятидневная война (8-12 августа 2008 года) // Кавказский Узел. 2018. URL: <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/210899/>
74. Киридон А.М. Причини російсько-грузинського конфлікту: регіональний вимір. URL: <http://vmv.kyumu.edu.ua/v/08/kyrydon.htm>.
75. Кушнірук Б. Російсько-грузинська війна: причини та наслідки. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/kushniruk/48a9d97834059/>
76. Ланцов С. Політична конфліктологія: Навчальний посібник. - СПб.: Пітер, 2008. - 319 с. URL: <http://biblio.royalwebhosting.net/osobennosti-sovremennyih-voorujennyih.html>
77. Латигіна Н. Загадка Балкан: Косово і американська демократія // Український науковий журнал Освіта регіону. Серія: Політологія. Психологія комунікації. №1. 2011. URL: <http://social-science.com.ua/article/398>.
78. Лебедева М. Межэтнические конфликты на рубеже веков (методологический аспект) // Мировая экономика и международные отношения. 2000. № 5, с. 31 — 39.
79. Литвиненко Д. Близькосхідний розклад. URL: <https://petrimazepa.com/middleeasternbrief.html>.

80. Локтионова Е.О. Перспективы урегулирования арабо-израильского конфликта // Актуальные проблемы современных международных отношений. 2013. С. 65–73. URL: <https://scienceforum.ru/2013/article/2013005519>.
81. Лук'янюк В. Страх і ненависть на Балканах. Як розпадалася Югославія // Артефакт. 2018. URL: <https://artefact.org.ua/history/strah-i-nenavist-na-balkanah-yak-rozpadalasya-yugoslaviya.html>.
82. Луцишин Г. Особливості сучасних збройних конфліктів в умовах глобалізації // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Вип. 2014. С. 128 – 133. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/24522/1/22-128-133.pdf>
83. Манойло А.В. Технологии несилового разрешения современных конфликтов. / Под редакцией профессора А.И. Петренко. М. : Горячая линия Телеком, 2008. 392 с.
84. Манцева Е. Тоффлер и третья волна. URL: <https://www.geopolitica.ru/article/toffler-i-tretya-volna>.
9. Меліщук О.Е. Миротворча діяльність як засіб забезпечення миру у світі. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/3450/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%89%D1%83%D0%BA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
85. Миронова О.М. Конфліктологія: навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. 168 с.
86. Михеева Н.М. Проблема Кипра в отношениях Турции и Евросоюза: история и современное состояние. URL: [http://7universum.com/pdf/social/4\(14\)/Mikheeva.pdf](http://7universum.com/pdf/social/4(14)/Mikheeva.pdf).
87. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання. Проблеми національної і міжнародної безпеки: зміст та співвідношення // Мадиссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин : Навч. посібник. К., 1997. С. 90 — 106.
88. Мовчан С. Іракський Курдистан: історія ще одного референдуму. URL: <http://ukraine.politicalcritique.org/2017/11/20/irakskij-kurdistan-istoriya-shhe-odnogo-referendumu>.
89. Мойсеєнко А. Гуманітарна інтервенція: поняття та роль в міжнародних відносинах // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 96 (Частина II). 2011. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/803/758>.
90. Муляр М. «Заморожене» Придністров'я. URL: <https://zbruc.eu/node/70192>.
91. Нагаєв В.М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант): Навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 198 с.
92. Никитин А.И. Миротворческие операции: концепции и практика. М.: Издательский центр научных и учебных программ, 2000. 187 с.
93. Никитин А. Международные конфликты и их урегулирование // Мировая экономика и международные отношения. 2006. №2. С. 3–16.
94. Нурлан А.Н. Современные международные конфликты: причины, последствия, анализ // Вестник КазНПУ. 2015. URL: <https://articlekz.com/article/18357>
95. Окладна М. Г. Сепаратизм в Європейському Союзі: закономірність чи виняток з правила? // Вісник НТУ «ХП». 2017. № 52 (1273). URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/34647/1/vestnnik_KhPI_2017_52_Okladna_Separatyzm.pdf.
10. Окладна М. Г. Сепаратизм і його вплив на функціонування Європейського Союзу та його держав-членів. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/14064/1/Okladna_90-97.pdf.
11. Орлянський В.С. Конфліктологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 160 с.
-
96. Осадчий Т. Геополітичне значення Чечні в політиці Російської Федерації. URL: <http://www.global-analityk.com>
97. Парсонс Т. О социальных системах. М. : Академический проект, 2002. 832 с.
98. Пасічник Ю. Проблема Нагірного Карабаху // Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива. Вип. 3. URL: https://eprints.oa.edu.ua/2308/1/Pasichnyk_NZ_stud_Vyp-3_turyzm.pdf.

99. ПасхOVER О. Як почалася війна у Нагірному Карабасі // Новое время. 2006. URL: https://nv.ua/ukr/opinion/paskhover_history/karabah-barabah-107714.html.
100. Патлашинська І.В. Специфіка міжнародних гуманітарних операцій // Грані. 2016. № 8. URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/670/681>.
101. Перепелиця Г.М. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи. К. : СтилоС ПЦ Фоліант, 2003. 256 с.
102. Пірен М. І. Конфліктологія: Підручник. К. : МАУП, 2003. 360 с.
12. Пірен М.І. Конфліктологія: Підручник. К.: МАУП, 2003. 360 с.
103. Полонский И. Война двух Китаев: миф или реальный сценарий? // Военное обозрение. 2018. URL: <https://topwar.ru/148241-vojna-dvuh-kitaev-mif-ili-realnyj-scenarij.html>.
104. Попович К. В. Гібридна війна як сучасний спосіб ведення війни: історичний та сучасний виміри // Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія», вип. 2 (35), 2016. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>.
105. Прибутко П. С. Конфліктологія [Текст] : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] К. : КНТ, 2010. 131 с.
106. Примуш М.В. Конфліктологія. Навчальний посібник. К. : ВД «Професіонал», 2006. 288 с.
107. Прудник Ю.В. Ключові проблеми і реформування миротворчої діяльності ООН // Часопис Академії адвокатури України. № 21. 2013.
108. Пташник І. Порохова діжка Балкан: чи можливе повторення війни у Боснії // Європейська правда. 2018. URL: <https://www.euointegration.com.ua/experts/2018/08/16/7085592>.
109. Пуригіна О.Г. Міжнародні економічні конфлікти. Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 280 с.
110. Радецький В.Г. Класифікація сучасних воєнних конфліктів і види миротворчої діяльності. URL: <http://vmv.kytmu.edu.ua/v/09/04.htm>.
111. Радковець Ю. Гібридна війна Росії проти України: уроки та висновки // Укрінформ. 2016. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2107122-gibridna-vijna-rosii-proti-ukraini-uroki-ta-visnovki.html>.
112. Рахманний О. Кіпрсько-турецький конфлікт та стосунки Туреччини з НАТО та ЄС. URL: <http://www.global-analityk.com>.
113. Рижук О. Поняття інформаційних та гібридних війн в умовах глобалізації // Український науковий журнал "Освіта регіону". URL: <http://social-science.com.ua/article/1389>.
114. Рыжов И.В., Бородин М.Ю. Арабо-израильский конфликт: историческая ретроспектива, современное состояние и тенденции. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/arabo-izraillskiy-konflikt-istoricheskaya-retrospektiva-sovremennoe-sostoyanie-i-tendentsii>.
115. Сабржан А. Индо-пакистанский конфликт в контексте проблемы региональной безопасности на Среднем Востоке. URL: <http://csef.ru/oborona-i-bezopasnost/340/indo-pakistanskij-konflikt-v-kontekste-problemy-regionalnoj-bezopasnosti-na-srednem-vostokey-8103>.
-
13. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б. Психологія управління та конфліктологія. Підручник. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 320 с.
116. Седнева С. Реалії та перспективи врегулювання арабоізраїльського конфлікту // ЕМІНАК. Всесвітня історія. 2014. № 1-2(8). С. 59–66. URL: <http://oaji.net/articles/2015/294-1441281671.pdf>.
117. Сепаратизм в политической жизни современной Европы / под ред. П.Е. Канделя. – М.: Ин-т Европы РАН, 2015. – 88 с. URL: <http://www.instituteofeurope.ru/images/uploads/doklad/318.pdf>.
118. Сергієнко Т. І. Особливості сучасних конфліктів в контексті ноосферної концепції В. Вернадського // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2017. № 68. URL: <http://vestnikzgia.com.ua/article/viewFile/94473/90156>.
119. Сидорчик А. История катастрофы. Как начинался конфликт в Нагорном Карабахе // Аргументы и факты. 2018. URL:

- http://www.aif.ru/society/history/istoriya_katastrofy_kak_nachinalsya_konflikt_v_nagornom_karab_ahе.
120. Симоненко О.А., Фомина Н.И. Перспективы решения тибетского вопроса // «Ученые заметки ТОГУ». Том 7. № 2. 2016. С. 9–15. URL: http://pnu.edu.ru/media/ejournal/articles-2016/TGU_7_54.pdf.
121. Сирійська головоломка в інфографіці: хто з ким воює у жорстокій війні на близькому сході. URL: <https://tsn.ua/svit/siriyska-golovolomka-v-infografici-hto-z-kim-voyuye-u-zhorstokiiviyuni-na-blizhnomu-shodi-1139184.html>.
14. Сірій С. Особливості локальних війн і воєнних конфліктів в умовах глобалізації // Політичний менеджмент. 2007. №2. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8857/14-Sirui.pdf>
15. Скібіцька Л.І. Конфліктологія. Навчальний посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2007. 384 с.
16. Скот Г., Стром К.А. Війна проти Іраку: витоки зради // Радіо “Голоси американських десидентів”. URL: <https://www.ar25.org/article/viyuna-protuy-iraku-vytoky-zrady.html>.
122. Слободянюк А.В. Психологія управління та конфліктологія: навчальний посібник для практичних та семінарських занять / А.В.Слободянюк, Н.О.Андрущенко. Вінниця: ВНТУ, 2010. 120 с.
123. Соколов Б.В. Російсько-чеченські війни (1994-2000 роки). URL: <http://bibliograph.com.ua/encW/100/96.htm>.
124. Сталенна Л.С. Особливості розвитку сепаратистських рухів у регіонах Західної Європи // Університетські наукові записки. 2016. № 57. С. 273–280. URL: <http://univer.km.ua/visnyk/1525.pdf>.
125. Стратегія і тактика гібридних війн в контексті військової агресії Росії проти України // Аналітичний центр "Борисфен Інтел". 2014. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/gibrid-war>.
126. Стрільчук Л. Еволюція близькосхідної політики США щодо Іраку (90-ті роки ХХ – поч. ХХІ ст.) // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Всесвітня історія. № 21. 2013. С. 116–121. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/5375/1/Strilchuk%20L%D1%83udmyla.pdf>.
127. Строкань С. Індія і Пакистан оновили старейший конфлікт. URL: <https://www.kommersant.ru/doc/3046857>.
128. Сухар А.А. Этнонациональный конфликт в Чечне и Косово: сравнительный анализ // Журнал «Полис». 2007. URL: <http://www.politstudies.ru/files/File/2007/4/11.pdf>.
129. Тараненко М.М. Гібридна війна в Україні: історія та сучасність // Вісник НТТУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 3/4(31-32). 2016. URL: <http://visnyk-prsp.kpi.ua/article/viewFile/140532/137618>.
130. Тимерманис, И. Е. Политология : учебник для бакалавров / И. Е. Тимерманис. — М. : Издательство Юрайт, 2015. — 701 с. URL: <https://biblio-online.ru/book/F5F91A31-61BE-43EF-89E8-E53505A56205/politologiya>
131. Тоффлер, Э. Третья волна. Перевод на русский язык: А. Мирер, И. Москвина-Тарханова, В. Кулагина-Ярцева, Л. Бурмистрова, К. Бурмистров, Е. Комарова, А. Микиша, Е. Руднева, Н. Хмелик. М., 2004. URL: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/4821>.
132. Третья сторона в урегулировании конфликта // Лебедева М.М. Политическое урегулирование конфликтов. М., 1997. С. 103-182.
133. Тригуб П.М., Чернишов І.В. Палестинська проблема та шляхи її вирішення. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/history/2008/88-75-18.pdf>.
134. Трофименко А. В., Константинова Ю.В. Конфліктологія та теорія переговорів : навчальний посібник. – Маріуполь : МДУ, 2020. – 375 с.
135. Трофимович В. Російська агресія проти України як загроза світовій системі безпеки // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». 2017. Випуск 26. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/6106/1/21.pdf>.
-

- 136.Тучинская С. Разделенная Европа: кто и почему в мире поддерживает сепаратизм // Сегодня. 2014. URL: <https://www.segodnya.ua/lifestyle/fun/razdelennaya-evropa-kto-i-pochemu-v-mire-podderzhivaet-separatizm--560857.html>.
- 137.Тюрина В. А., Ващенко И. В. Конфликты и управленческая деятельность. Киев: Знание, 2000.
- 138.Фаді Б. Сутність палестино-ізраїльського конфлікту та міжнародно-правові механізми ООН щодо його мирного врегулювання // Прикарпатський юридичний вісник. 2015. Випуск 2(8) . С. 3–7. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2015/3.pdf.
- 139.Феденко О.В. Гібридна війна в Україні як фактор сучасної холодної війни для Росії // «Молодий вчений». № 9 (49). 2017. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/9/28.pdf>
- 140.Фельдман Д.М. Международный конфликт и будущее системы международных отношений // Власть. 2010. № 11. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/mezhdunarodnyu-konflikt-i-budushee-sistemy-mezhdunarodnyh-otnosheni>
- 141.Фишер Р., Юри У. Путь к согласию, или переговоры без поражения. М. : Наука, 1992.
- 142.Філіпчук В. Міжнародна миротворчість та війна на сході України: чи є точки дотику? // Міжнародний центр перспективних досліджень. 2016. 44 с. URL: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/t_mirotvorchist_a5.pdf
- 143.Фонсека Н. Проблемы сепаратизма в современной Европе // Вестник ВГУ. Серия: История. Политология. Социология. 2013. № 1. URL: <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/history/2013/01/2013-01-33.pdf>.
- 144.Фрейд З. Почему война? // Психоанализ. Религия. Культура. Ренессанс. М.: Мысль, 1992. 268 с.
- 145.Фукуяма Ф. Великий разрыв. Человеческая природа и воспроизводство социального порядка. Перевод с английского под общей редакцией А. В. Александровой. — М., 2003. URL: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/3232>
- 146.Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек // "Издательство АСТ", 2004. URL: http://lib.ru/POLITOLOG/FUKUYAMA/konec_istorii.txt_with-big-pictures.html.
- 147.Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. Перевод с английского: Ю. Новиков (главы 1–8) под редакцией Е. Кривцовой и Т. Велимеева (главы 9–12), под общей редакцией К. Королева. М., 2003. URL: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/3893>.
148. Харахаш Б. Палестинська проблема: нерозрубаний гордіїв вузол. URL: <http://dontsovnich.com.ua/palestynska-problema-nerozrubanyj-hordijiv-vuzol>.
149. Хендель Н. В. Міжнародно-правові питання гібридної війни. URL: http://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/mizhnarodno-pravovi-putannya-gibrydnoyi-viynu.
150. Цвінк Ж., Карапата М. Світові гравці у Сирії: інтереси сторін. URL: <https://www.dw.com/uk>.
151. Цебенко О. Феномен сепаратизму у сучасних міжнародних відносинах // Політичні науки. № 1. 2017. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/nov/6677/cebenko.pdf>.
152. Чайко И.А. К развитию палестино-израильского конфликта / И.А. Чайко // Востоковедный сборник. Выход 4. М.: Институт изучения Израиля и Ближнего Востока, 2002. С. 322-337 URL: <https://mgimo.ru/upload/iblock/d61/d6139bb70e7aba122052d64c40ad5566.pdf>.
153. Чопа В. Сербія – Косово: Балканська «порохова діжка» - знову загрожує Європі // Укрінформ. 2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2549413-serbia-kosovo-balkanska-porohova-dizka-znovu-zagrozue-evropi.html>.
154. Шевчук О.В. «Тайванська проблема» в системі взаємовідносин центросилових держав регіону // Система безпеки Азійсько-Тихоокеанського регіону: фактори формування та тенденції розвитку. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/monograf/48/5.pdf>.
155. Шелест Г. Проблема врегулювання конфліктів в Грузії. Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Науки: економіка, політологія, історія. 2006. №1(21) // URL: <https://www.academia.edu/367995>.

156. Шепова Н. ООН и некоторые проблемы регионального миротворчества // Мировая экономика и международные отношения. 2008. № 6. Июнь. С. 3–12.

157. Щербань Т.Ю. Историчні передумови виникнення албано-сербського конфлікту в Косово // Сумська старовина. 2011. URL: <http://starovyna.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/06/%D0%A9%D0%B5%D1%80%D0%B1%D0%B0%D0%BD.pdf>.

14. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVI-dsENos1SCDRHfUpGialYklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

15. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Конфліктологія та теорія переговорів
Освітня програма	Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Політології та міжнародних відносин
Викладач ПІБ, посада	Трофименко А.В., доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Електронна адреса викладача	a.trofymenko@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Понеділок кожного тижня, 8.00, каб. 205 (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Viber)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7441
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7, ЗК8, ЗК9, ЗК12, ЗК13 СК2, СК3, СК4, СК9, СК12, СК15 РН01, РН02, РН03, РН06, РН07, РН11, РН15

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин (денна / заочна)		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
III-й	120/4	32 / 16	16 / 8	1 (ппрезентація)	Екзамен

Завідувач кафедри

Олена ГІЛЬЧЕНКО

Гарант ОП

Максим БУЛИК